

STORTINGET

Representantforslag 133 S

(2023–2024)

fra stortingsrepresentanten Grete Wold

Dokument 8:133 S (2023–2024)

Representantforslag fra stortingsrepresentanten Grete Wold om trygge barnehager og skoler

Til Stortinget

Bakgrunn

Barn, unge og ansatte har alle krav på et trygt og godt miljø når de er i barnehage og skole. Det er helt avgjørende for barn og unges utvikling å sørge for at alle får et miljø fritt for mobbing, der ingen barn, unge eller ansatte skal være redde for å oppleve mobbing eller vold.

Tiltak mot mobbing og vold i skolen

Den siste tiden har man sett en alvorlig og urovekkende utvikling med et økende omfang av mobbing i skolen. Elevundersøkelsen for 2023 viser at barn og unge på 7. og 10. trinn og i Vg1 opplevde en kraftig økning i mobbing, den største økningen fra ett år til et annet siden 2016. For Vg1 var økningen på 6 pst., mens økningen var på 11 pst. for 10. trinn og på hele 13 pst. på 7. trinn. Denne utviklingen er dessverre heller ikke særegen for 2023. Det har vært en økning i mobbing på 10. trinn og for Vg1 de to siste årene. På 7. trinn har derimot andelen som opplever mobbing, hatt en jevn økning siden 2018.

Mobbing er en alvorlig og skadelig handling som har negative konsekvenser for barn og unges læring, motivasjon, trivsel, helse og utvikling. Det påvirker ikke bare barnets utvikling i skolen, men det kan også ha langvarige effekter som strekker seg inn i voksenlivet.

Mobbing kan føre til psykiske helseproblemer, og kan i tillegg påvirke barn og unges sosiale ferdigheter og evne til å danne trygge relasjoner. Det er derfor avgjørende viktig å jobbe mot mobbing i skolen for å sikre at alle barn opplever et trygt skolemiljø.

I tillegg til en økning i mobbing har også omfanget av vold i skolen tiltatt. I tillegg til å være svært alvorlig for de ansatte som blir utsatt for vold på sin arbeidsplass, skaper voldelige hendelser et utrygt læringsmiljø for elevene. De siste årene er det meldt om økning i grov vold i norske skolegårder. Arbeidstilsynet har avdekket at Skole-Norge svikter i forebygging av vold og trusler mot lærere. 76 pst. av skolene som ble kontrollert i 2023, fikk kritikk for manglende forebygging av vold og trusler, ifølge Klassekampen. Levekårsundersøkelsen om arbeidsmiljø fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser også at andelen av ansatte som har blitt utsatt for vold, har doblet seg fra 7 pst. i 2010 til 14,1 pst. i 2022.

Skal barn og unge i skolen sikres et trygt og godt miljø, er det helt sentralt å forhindre skolevold og mobbing. Forslagsstilleren vil skjerpe innsatsen for et trygt skolemiljø og prioritere det forebyggende arbeidet. Dette krever tiltak for å forhindre at slike situasjoner oppstår og at situasjoner eskalerer. Det er viktig å sikre god nok oppfølging av elever som har det vanskelig, det være seg på hjemmebane eller i en læresituasjon. Skal man sikre dette, må man få inn flere ressurser og flere faggrupper i skolen.

Nasjonalt mobbeombudsorganisasjon

I 2017 vedtok et enstemmig storting å opprette en nasjonal ordning med fylkesvise mobbeombud, jf. Dokument 8:55 S (2016–2017) og Innst. 289 S (2016–2017). Det er i dag ulike ombudsordninger for barnehagebarn

og grunnskoleelever og for elever i videregående skole. Disse ombudsfunksjonene er i dag forventet å samarbeide.

Ordningen med fylkesvise mobbeombud har i etterkant blitt evaluert av Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet. Forskerne konkluderer med at selv om mobbeombudene har et nasjonalt mandat, står de forholdsvis fritt til å prioritere oppgaver og derfor løser de sine oppgaver på litt ulike måter. Dette medfører at barn og unge ikke har et likeverdig tilbud i hele landet.

Forskerne trekker frem ulike tiltak som kan vurderes for å styrke elevenes rett på et likeverdig tilbud, blant annet et forslag om å opprette en nasjonal organisasjon for de fylkesvise mobbeombudene, i samråd med utdanningsdirektoratene og ombudene.

Styrke barnehagebarns vern mot mobbing

I dag har barna i barnehagen færre rettigheter når det gjelder mobbing enn barn i grunnskole og på videregående skole. Foreldreutvalget for barnehager (FUB) har tatt til orde å styrke lovverket for barnehagebarn. I deres rapport «Ett skritt til» peker de på at det bør komme på plass en individuell rett til et trygt og godt barnehagemiljø, slik det er lovfestet i opplæringsloven for skolebarn. FUB etterlyser også en håndhevingsordning som gjør at foreldre kan bringe saken inn for Statsforval-

teren. Slik kan også barnehagebarna og foreldrene deres få prøvd sin sak for en nøytral part.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en stortingsmelding om et trygt skolemiljø og legge den frem for Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.
2. Stortinget ber regjeringen utforme en opptrappingsplan om å styrke laget rundt eleven og komme tilbake til Stortinget innen utgangen av vårsesjonen 2025.
3. Stortinget ber regjeringen innen vårsesjonen 2025 opprette en nasjonal organisasjon for de fylkesvise mobbeombudene, i samråd med ombudene og berørte direktorater.
4. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å styrke lovverket for barnehagebarn, som sikrer at barnehagebarn får en lovfestet rett til et trygt og godt barnehagemiljø, og som lovfester en håndhevingsordning som gjør at foreldre kan bringe saken inn for Statsforvalteren.

9. april 2024

Grete Wold